

HUR SLÅR BYGG- KRISEN?

EN RAPPORT FRÅN BYGGCHEFERNA BASERAD PÅ BYGGCHEFSBAROMETERN 2023

INNEHÅLL

- 3** CHEFERNAS PERSPEKTIV PÅ BYGGKRISEN
- 4** RESULTAT I KORTHET
 - ... TOTALT
 - ... PER DELBRANSCH
- 5** ... PER REGION
 - SNABBA FAKTA OM DE SVARANDE
- 6** KONSEKVENSER AV BYGGKRISEN
- 8** STÖRST ORO FÖR UPPSÄGNINGAR I BYGG OCH ANLÄGGNING
- 10** VAR FEMTE VERKSAMHET PLANERAR UPPSÄGNINGAR
- 12** ÖKAD STRESS OCH ORO I CHEFSLEDEN
- 12** OM BYGGCHEFSBAROMETERN

CHEFERNAS PERSPEKTIV PÅ BYGGKRISEN

Hög inflation, höga byggmaterialkostnader och begynnande lågkonjunktur. En byggproduktion som stört dyker med varsel och konkurser som följd. Samtidigt ökade Konjunkturinstitutets konfidensindikator¹ för bygg och anläggning i maj. Förväntningarna på de kommande tre månadernas byggande har blivit mindre pessimistiska än i april.

OCH TROTS VARSEL uppger mer än en tredjedel av företagen i branschen att brist på arbetskraft är en faktor som begränsar byggandet.

Hur upplevs krisen och hur ska vi bedöma läget? Hur allvarligt är det? Ett sätt är att ta del av hur sektorns chefer bedömer läget och krisens konsekvenser.

Vad innebär konjunkturläget för jobben, affärerna och arbetsmiljön i samhällsbyggnadssektorn? I vilken utsträckning kommer människor att förlora

sina jobb? Vilka konsekvenser ser chefer och ledare just nu, våren 2023? Påverkas de långsiktiga viktiga frågorna eller orkar vi hålla i dem?

HUR SLÅR KRISEN i de olika delarna av samhällsbyggnadssektorn och i olika delar av Sverige?

Med svar från drygt 3 000 chefer och ledare i bygg, anläggning, fastighet, installation och teknisk konsultverksamhet har Byggcheferna tagit pulsen på sektorn våren 2023.

¹ Konjunkturinstitutet, Konjunkturbarometern maj 2023

SAMMANFATTNING

RESULTAT I KORTHET

... TOTALT

KONSEKVENSER AV KRISEN:

Hälften av alla chefer ser uppskjutna byggstarter som en konsekvens av konjunkturläget. De topp tre vanligaste konsekvenserna för alla svarande är:

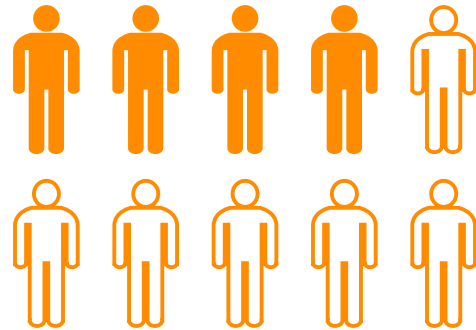
- Uppskjutna byggstarter
- Osäkerhet om affären/byggprojektet blir av
- Risk för uppsägningar

SÄGA UPP MEDARBETARE:

- Drygt fyra av tio (44 procent) är oroliga för uppsägningar och denna oro gäller i första hand medarbetarna. Få (sju procent) av cheferna oroar sig för att förlora jobbet.
- Var femte (19 procent) verksamhet planerar i nuläget uppsägningar till följd av konjunkturen, medan hela 62 procent inte planerar några uppsägningar.

KONSEKVENSER FÖR LEDARSKAPET:

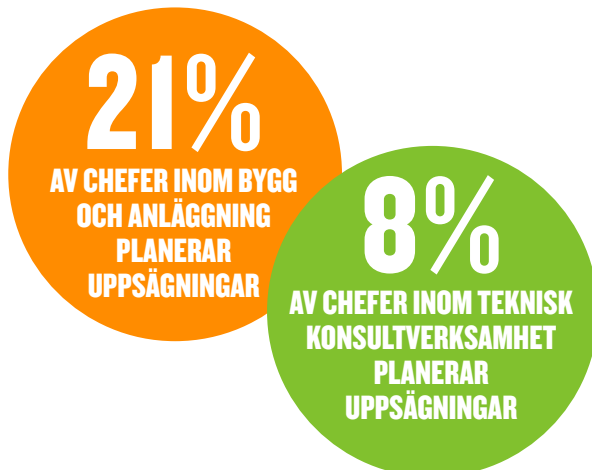
Drygt en av tre (35 procent) chefer känner ökad stress och är bekymrade och oroliga på grund av den rådande krisen.

Drygt fyra av tio (44 procent) av alla chefer är oroliga för uppsägningar och denna oro gäller i första hand medarbetarna.

... PER DELBRANSCH

- Uppskjutna byggstarter och osäkerhet om affären/byggprojektet blir av är de primära konsekvenserna av konjunkturen i alla delbranscher.

- Cheferna i teknisk konsultverksamhet känner minst oro för uppsägningar i nuläget. De i bygg och anläggning är mest oroade.
- De planerade uppsägningarna är flest i bygg och anläggning där var femte chef (21 procent) anger att det finns sådana planer.
- Lägst är planerna på att säga upp anställda i teknisk konsultverksamhet (åtta procent) följt av installationsbranschen (10 procent).

I ALLA DELBRANSCHER påverkas en klar majoritet av cheferna av det rådande läget:

- Installationscheferna känner mest ökad stress på grund av det rådande läget.
- Fastighetscheferna anser i högre grad att konjunkturläget leder till mer fokus på kortsiktiga resultat. Dessa chefer upplever också i högst grad att de saknar stöd för det läge vi nu befinner oss i.

I Norrland svarar drygt 70 procent att det inte föreligger några planerade uppsägningar.

... PER REGION

- Uppskjutna byggstarter är den primära konsekvensen av krisen i alla regioner utom i Norrland och Småland/öarna där cheferna i första hand ifrågasätter om affärer och byggprojekt blir av.
- Oron för uppsägningar av medarbetare är störst i Sydsverige, tätt följd av Stockholmsregionen, och den är klart minst i Norrland.
- Planerade uppsägningar är flest i Sydsverige där var fjärde chef (24 procent) rapporterar att det ligger i planen.
- I Norrland svarar drygt 70 procent att det inte föreligger några planerade uppsägningar. Motsvarande uppgift sjunker till 57 procent bland cheferna i Stockholm och 58 procent i Sydsverige.
- I Stockholm är osäkerheten om planerade uppsägningar störst. Här svarar var fjärde chef (24 procent) "vet ej".

SNABBA FAKTA OM DE SVARANDE

Undersökning genomförd av Novus i april–maj 2023 på uppdrag av branschföreningen Byggcheferna, en del av fackförbundet Ledarna.

3 225 svar, svarsfrekvens 21,5 procent.

Bygg & anläggning	2 211	(varav kvinnor 186, 8,4 %)
Fastighet	367	(varav kvinnor 89, 24 %)
Installation (el, VVS, tele, infrastruktur)	327	(varav kvinnor 11, 3,4 %)
Teknisk konsultverksamhet	165	(varav kvinnor 22, 13,3 %)
Annat*	155	(varav kvinnor 20, 12,9 %)
Totalt	3 225	(varav kvinnor 10 %)

* Annat exempelvis: anläggning järnväg, byggmaterialeleverantör, drift/underhåll statligt vägnät, gruvsdrift, måleri, småhusleverantör.

RESULTAT

KONSEKVENSER AV BYGGKRISEN

VI FRÅGADE VILKA KONSEKVENSER cheferna ser av det läge som samhällsbyggnadssektorn just nu befinner sig i och bad dem prioritera tre av 13 listade konsekvenser. De topp tre vanligaste konsekvenserna för alla svarande är:

- Uppskjutna byggstarter
- Osäkerhet om affären/byggprojektet blir av
- Risk för uppsägningar

Även risken för försämrad lönsamhet ligger högt på listan.

BARA TVÅ PROCENT menar att det inte finns någon konsekvens av läget.

En procent av de svarande anger något annat skäl: ökad konkurrens, ökat fusk för att dra ner kostnader och risk för att genvägar tas som leder till olyckor och konkurser.

Uppskjutna byggstarter är den primära kon-

sekvensen i de olika delbranscherna förutom i gruppen Annat (annan delbransch).

I den grupp som tillhör andra delbranscher (Annat) är risken för uppsägningar den vanligaste konsekvensen av det rådande läget. Exempel på andra delbranscher är Anläggning järnväg, Byggmaterialleverantör, Drift och underhåll statligt vägnät, Gruvdrift, Måleri och Småhusleverantör.

Installationscheferna ser också försämrad lönsamhet som en vanlig konsekvens och i fastighetsbranschen att finansieringen av byggprojekt står på spel.

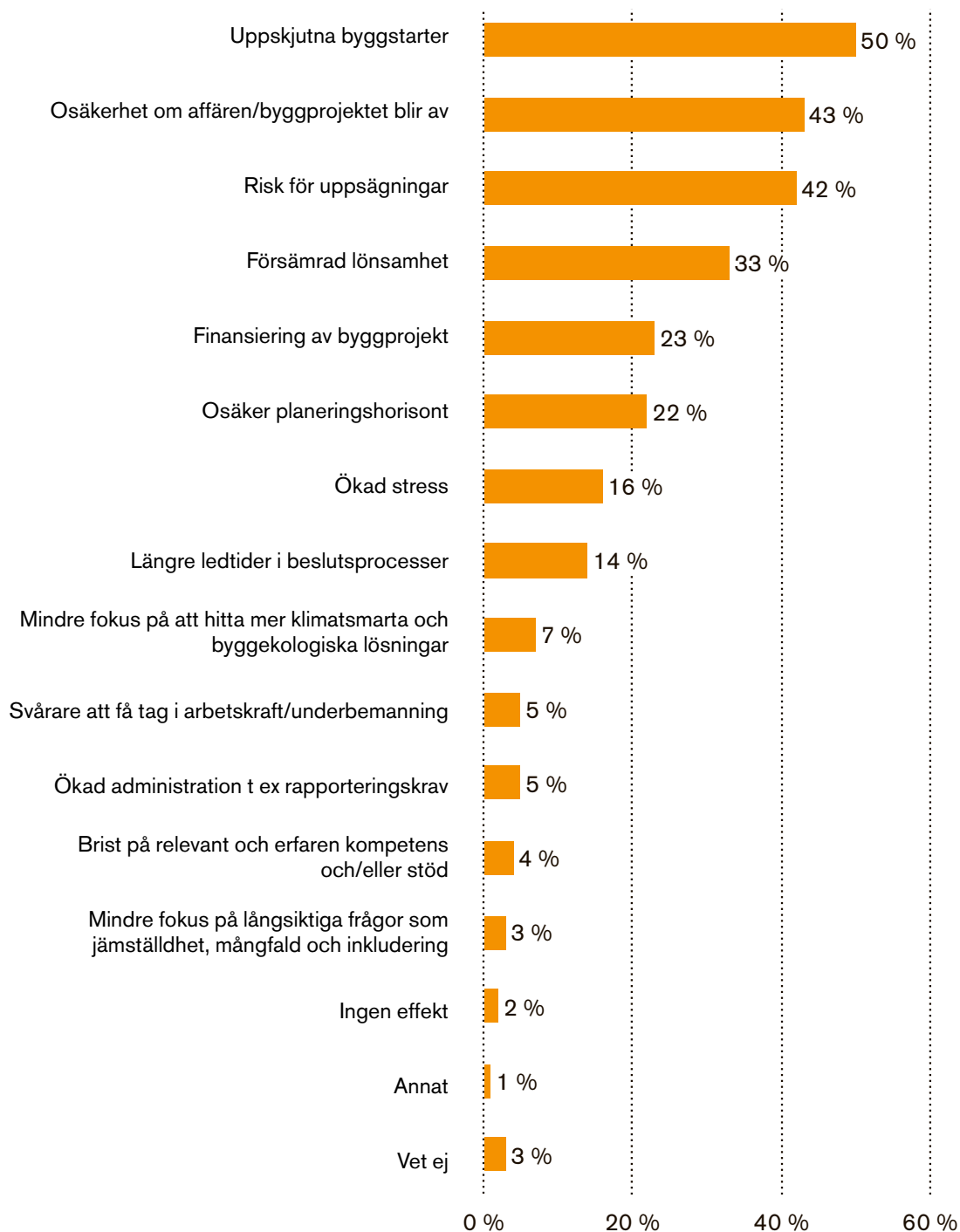
De topp tre vanligaste konsekvenserna av rådande konjunkturläge per delbransch är sammanfattade i tabellen nedan.

UPPSKJUTNA BYGGSTARTER är den primära konsekvensen i alla regioner utom i Norrland och Småland/öarna där cheferna i första hand ifrågasätter om affären eller byggprojektet blir av.

TABELL I De tre vanligaste konsekvenserna av krisen per delbransch.

	BYGG/ANLÄGGNING	INSTALLATION	FASTIGHET	TEKNISK KONSULT	ANNAT
1	Uppskjutna byggstarter 51%	Uppskjutna byggstarter 48%	Uppskjutna byggstarter 53%	Uppskjutna byggstarter 47%	Risk för uppsägningar 44%
2	Risk för uppsägningar 46%	Osäkerhet om affären/projektet blir av 41%	Osäkerhet om affären/projektet blir av 42%	Osäkerhet om affären/projektet blir av 47%	Uppskjutna byggstarter 42%
3	Osäkerhet om affären/projektet blir av 44%	Försämrad lönsamhet 34%	Finansiering av byggprojekt 36%	Risk för uppsägningar 31%	Osäkerhet om affären/projektet blir av 30%

DIAGRAM 1 Uppskjutna byggstartar är den vanligast förekommande konsekvensen av konjunkturläget våren 2023 enligt chefer i alla delar av samhällsbyggnad.

STÖRST ORO FÖR UPPSÄGNINGAR I BYGG OCH ANLÄGGNING

NÄR DET GÄLLER UPPSÄGNINGAR av medarbetare frågade vi dels om cheferna upplevde oro för det, dels om verksamheten där de arbetar planerar uppsägningar som en följd av konjunkturläget.

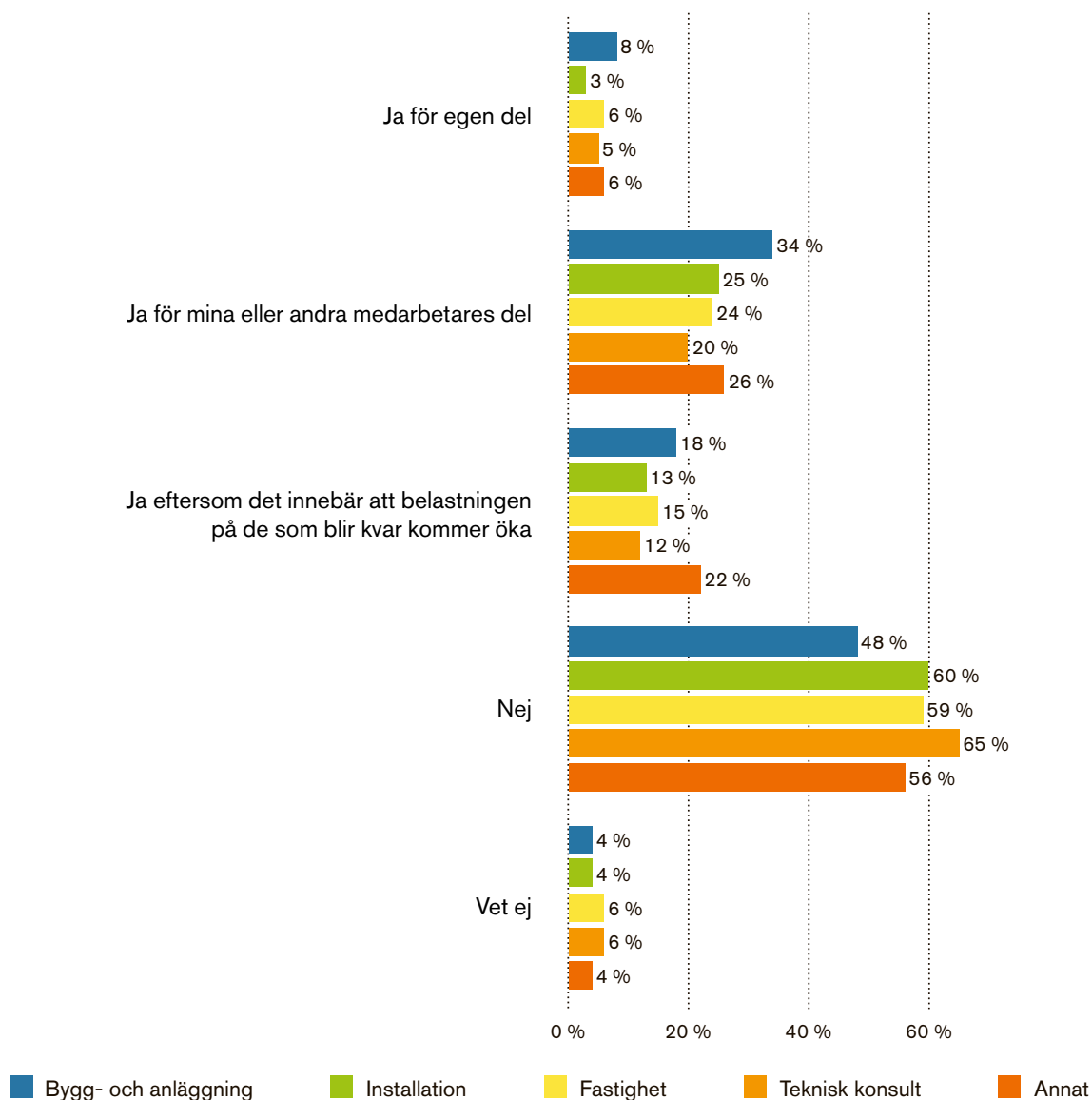
På frågan om cheferna är oroliga för uppsägningar i nuläget svarar 44 procent ja. 52 procent svarar nej och fyra procent att de inte vet.

Bland de som svarar att de är oroliga gäller oron i första hand medarbetare; 31 procent svarar så medan sju procent är oroliga för egen del. Av de

som svarar ja anger 17 procent att oron gäller den arbetsbelastning som kan komma att öka för de som blir kvar.

Nära hälften (48 procent) av cheferna i bygg och anläggning är oroliga för uppsägningar. Motsvarande siffra i de andra delbranscherna är 36 procent för Installation, 34 procent för Fastighet, 29 procent för Teknisk konsultverksamhet och 40 procent för gruppen Annat.

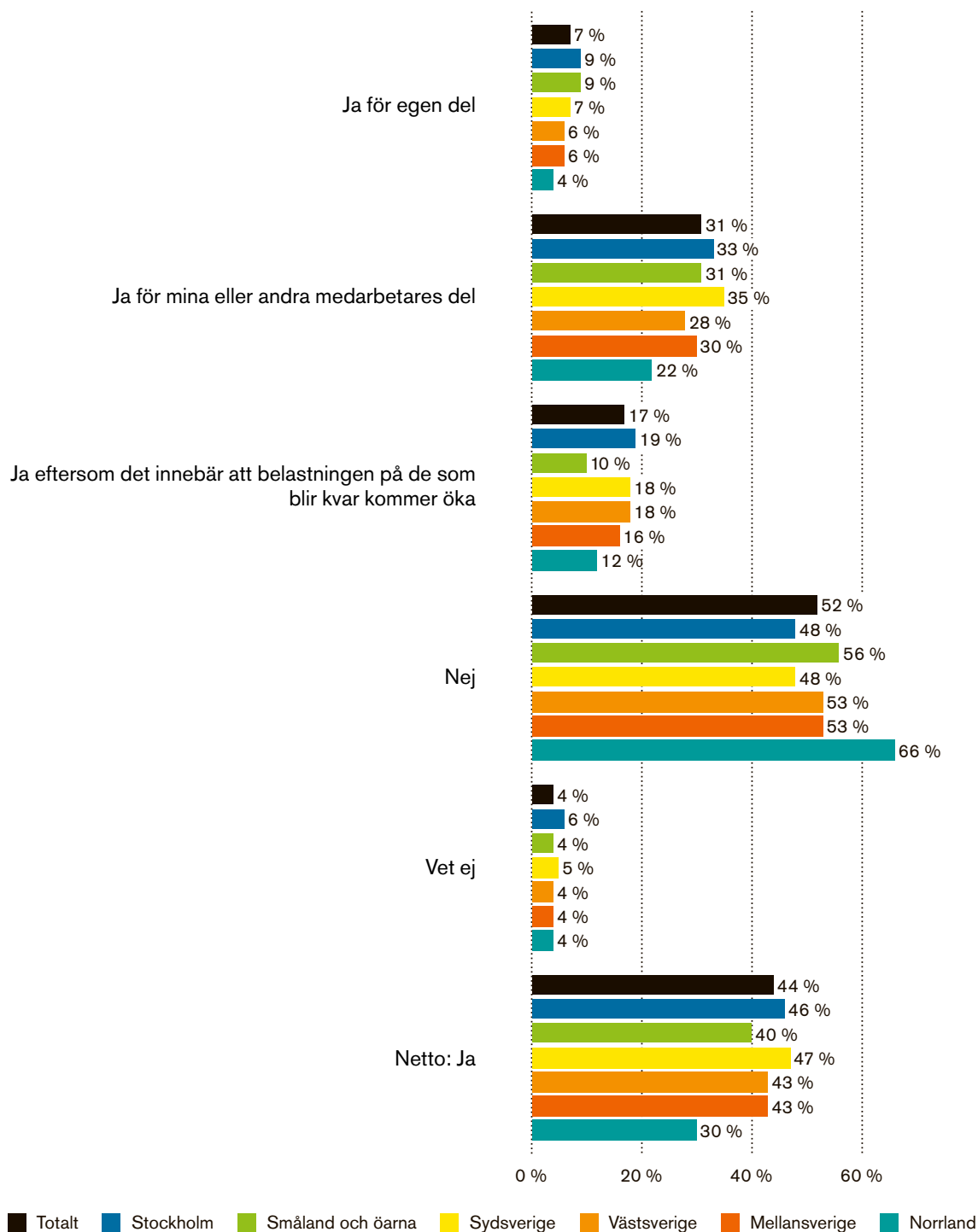
DIAGRAM 2 Oro för uppsägningar ser olika ut i olika delar av samhällsbyggnad.

ORO FÖR UPPSÄGNINGAR skiljer sig åt i våra olika landsändar. Byggboomen i Norrland avspeglar sig tydligt i svaren. Bara tre av tio chefer här är oroliga för uppsägningar medan siffran stiger mot närmare hälften i Sydsverige.

Cheferna i Småland och på öarna sticker ut i det att de i väsentligt lägre grad än alla svarande känner oro för att belastningen ska öka för den arbetsstyrka som blir kvar efter uppsägningar.

DIAGRAM 3 Oro för uppsägningar ser olika ut i olika delar av landet.

VAR FEMTE VERKSAMHET PLANERAR UPPSÄGNINGAR

NÄRA VAR FEMTE VERKSAMHET (19 procent) planerar uppsägningar till följd av konjunkturen medan 62 procent inte gör det.

Chefer i bygg och anläggning samt i gruppen som angivit annan delbransch (exempelvis Anläggning järnväg, Byggmaterialeleverantör, Drift och underhåll statligt vägnät, Gruvdrift, Måleri och Småhusleverantör) anger i högst grad att verksamheten planerar uppsägningar till följd av konjunkturen.

Lägst är de planerade uppsägningarna i teknisk konsultverksamhet, tätt följd av installationsbranschen.

DIAGRAM 4 En majoritet av verksamheterna planerar inte uppsägningar i nuläget

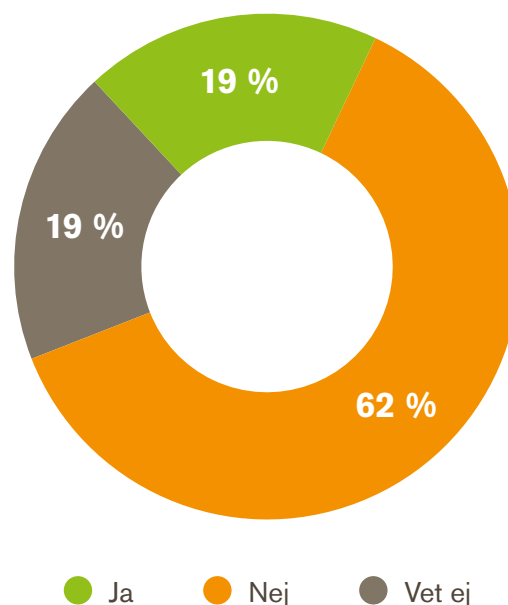
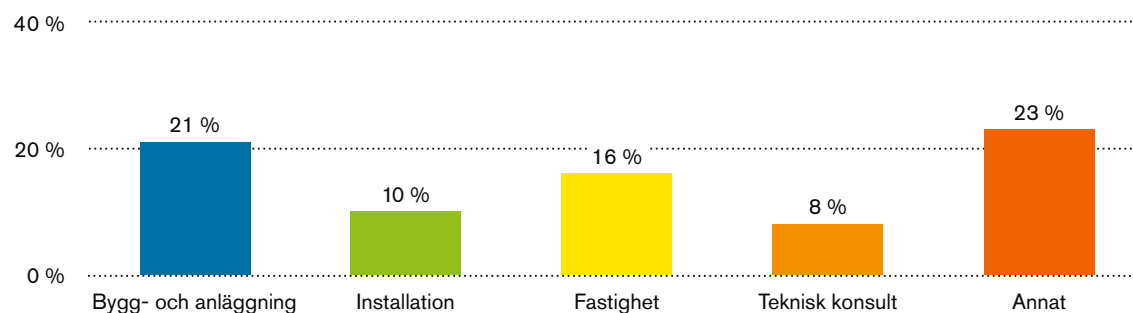

DIAGRAM 5 Planerade uppsägningar är vanligast i bygg och anläggning samt gruppen 'annat'.

DE TVÅ FRÅGORNA (oro för och planer på uppsägningar) ger sammantaget att det definitivt finns en oro men att det ännu så länge inte avspeglas lika mycket i form av planer på uppsägningar.

- Fler än fyra av 10 chefer är oroliga för uppsägningar.
- Drygt sex av 10 arbetar i verksamheter där man inte planerar uppsägningar i nuläget.

Planerna på uppsägningar är definitivt minst i Norrland där drygt sju av tio chefer svarar att det inte finns sådana planer.

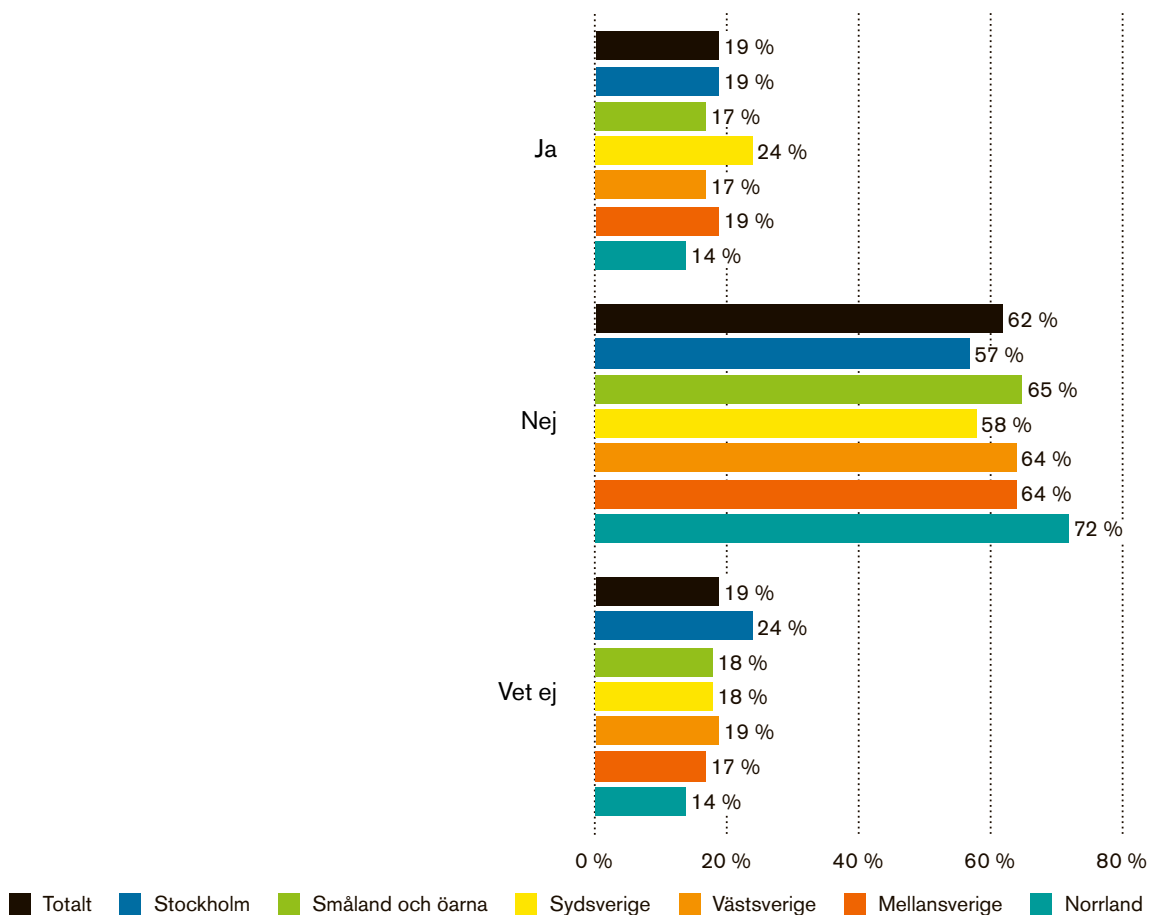
I Sydsverige är sådana planer tvärtom vanligast; här svarar nästan var fjärde chef (24 procent) att det finns sådana planer. Osäkerheten är dock stor över lag i de olika delarna av landet och störst i Stockholm där nära var fjärde inte vet om det finns planer.

”

**I SYDSVERIGE SVARAR
NÄSTAN VAR FJÄRDE CHEF
(24 PROCENT) ATT DET FINNS
PLANER PÅ UPPSÄGNINGAR.**

DIAGRAM 6 Planer på uppsägningar drabbar landet olika

ÖKAD STRESS OCH ORO I CHEFSLEDEN

DE FLESTA CHEFER menar att de påverkas av den rådande konjunkturen och krisen. Men nästan en fjärdedel (24 procent) menar att de inte gör det.

De flesta som påverkas svarar att de upplever ökad stress och att de känner sig bekymrade och oroliga. Även ett ökat fokus på kortsiktiga resultat ser många som en konsekvens.

EN FEMTEDEL ELLER FLER PÅVERKAS INTE av det rådande läget. Flest opåverkade chefer hittar vi i teknisk konsultverksamhet.

Installationscheferna känner sig mest stressade av alla medan fastighetscheferna är mest bekymrade över att fokus flyttas till kortsiktiga resultat. I fastighetsbranschen hittar vi också flest chefer som saknar stöd för nuläget.

BAKGRUND BYGGCHEFSBAROMETERN

BYGGCHEFSBAROMETERN är en undersökning genomförd av Novus på uppdrag av Byggcheferna, en branschförening inom Ledarna för chefer och ledare i samhällsbyggnad med 18 000 medlemmar.

Syftet med undersökningen är att kontinuerligt få kunskap om chefernas uppfattning om hur samhällsbyggnad som bransch utvecklas inom områdena jämställdhet, mångfald, etik, ledarskap och säkerhet. Målet är att få en bild av var branschen står i dessa områden, alla viktiga för att öka branschens förtroende.

I den senaste undersökningen har vi ställt frågor om chefernas situation i och uppfattning av konjunkturläget och krisen våren 2023.

Undersökningen genomfördes via webbintervjuer mellan den 20 april och 12 maj 2023. Utskick gjordes till hela Byggchefernas medlemsregister som uppgår till drygt 15 000 medlemmar med fungerande e-postadresser.

Antal svar i undersökningen är 3 225 vilket

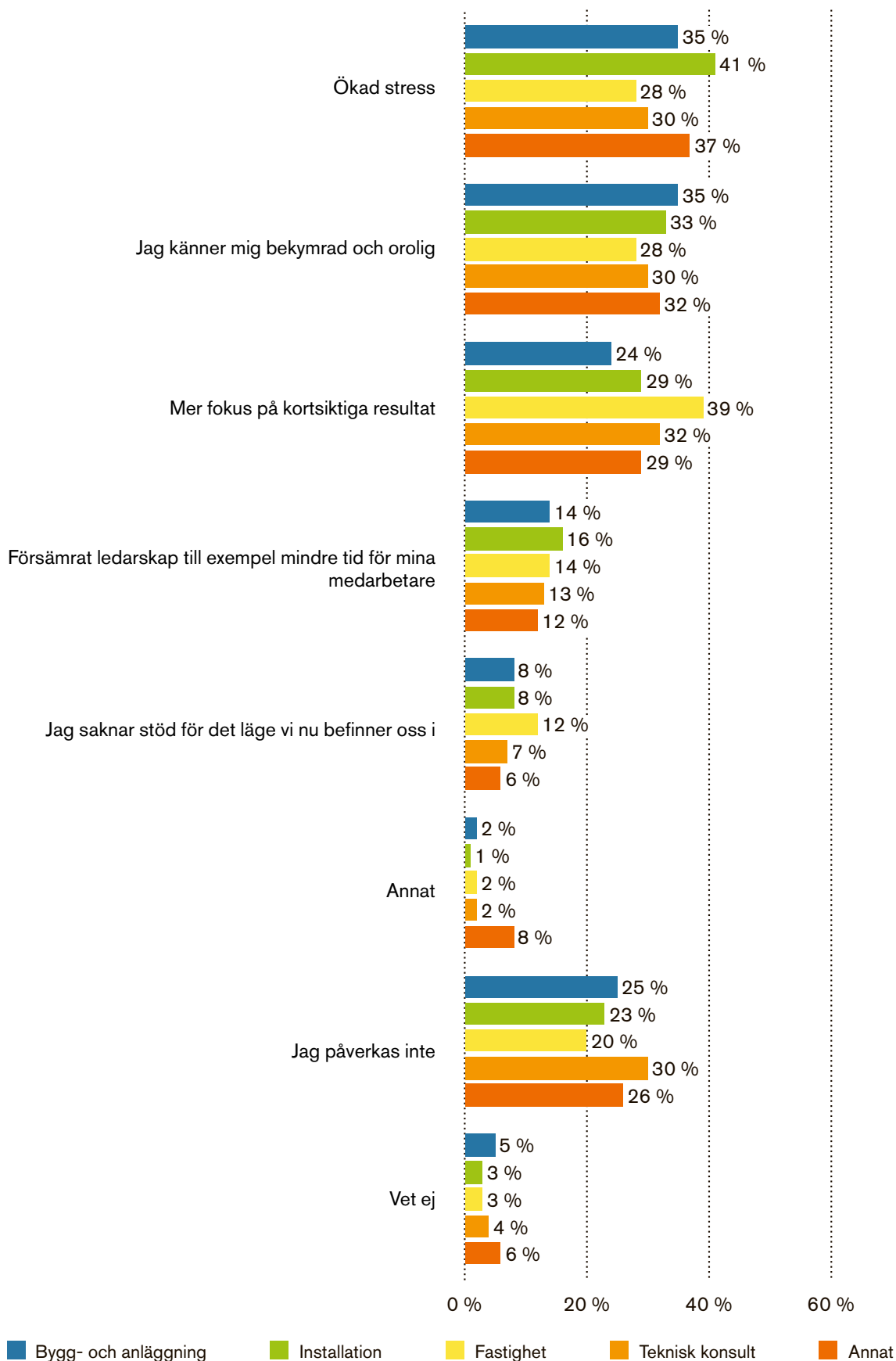
motsvarar en svarsfrekvens på 21,5 procent. Profilen på de som har besvarat undersökningen stämmer väl överens med profilen för branschen och medlemmarna totalt sett.

Majoriteten (69 %) av de svarande jobbar inom bygg- och anläggning, asfalt och beläggningsarbete. Övriga delbranscher är fastighet (11 %), installation så som el, VVS, tele och infrastruktur (10 %), tekniska konsulter (5 %) samt övriga (5 %) som består av anläggning järnväg, byggmaterialleverantör, drift och underhåll av statligt vägnät, gruvdrift, måleri och småhusleverantör.

Av de svarande arbetar 43 procent på ett företag med en omsättning på över 1000 miljoner kr.

Nära tre av fyra (74 %) har någon typ av personalansvar. Det vanligaste är att ha 6–10 direktrapporterande medarbetare, oavsett om man har personal under sig som chef eller som projektledare.

DIAGRAM 7 Drygt en av tre chefer känner ökad stress och oro på grund av läget

Byggcheferna är en branschförening inom Ledarna med 17 000 medlemmar – chefer inom alla delar av samhällsbyggnad och på alla nivåer. Alla vinner på ett bra ledarskap – vi jobbar för att samhällsbyggnad ska ha världens bästa chefer.

byggcheferna.se

Byggcheferna c/o Ledarna, box 120 69, 102 22 Stockholm, 08-598 99 000, byggcheferna@ledarna.se